

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE BEYİN TEMELLİ TEKNİKLERLE YAZMA BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ*

*Ayşegül KUŞ***

*Nezhat BAKIR****

ÖZET

Yazma becerileri yabancı dil öğretiminde konuşma becerisi ile birlikte öğrencilerin duygu, düşünce, hayal ve isteklerinin birtakım sembollerle ve belli kurallar doğrultusunda anlatılmasıdır. Konuşma becerileri gibi üretime dönük bir beceri olan yazma becerileri yabancı dil öğrenen öğrenciler tarafından genelde sıkıcı ve zor bir beceri olarak görülmektedir. Bu nedenle yabancı dil sınıflarında öğrenciler yazma becerilerine karşı ön yargılı ve olumsuz bir tutum sergilemektedirler. Bu tutuma sahip olmalarının temel nedeni öğretmenlerin genellikle yabancı dil derslerinde öğrencilerin kendi yaşamları ile ilişkili olmayan geleneksel öğretim yöntemlerini kullanmalarıdır. Yazma eylemi bilişsel bir süreci zorunlu kılmaktadır. Yazma becerisinin en önemli parçası olan düşünme, öğrencilerin belli birikimlerinin sonucu olarak ortaya çıkar. Yabancı dil öğrencilerinin dil sınıflarında kullanılan geleneksel öğretim yöntemleri nedeniyle düşünme becerilerini geliştirememeleri, dört temel beceri içinde en zor becerilerden biri olarak kabul edilen yazma becerisinin geliştirilmesini öğrenciler açısından daha da zor hale getirmektedir. Geleneksel öğretim yöntemlerine alternatif olarak ortaya çıkan Beyin Temelli Öğrenme ise, daha anlamlı ve tam öğrenme düzeyinde öğrenme için beynin kurallarının kabul edilmesini ve öğretimin yabancı dil sınıflarında bu kurallar doğrultusunda örgütlenmesini içerir. 1970'li yıllara kadar yazma, konuşma becerilerinin geliştirilmesine yardımcı olan bir beceri olarak görülmüş ve yabancı dil sınıflarında dilbilgisi kurallarının mekanik alıştırmalarla pekiştirilmesine yardımcı olarak görülmüştür. Bu nedenle geleneksel yabancı dil sınıflarında yazmanın etkileşime dayalı bir beceri olduğu göz ardı edilmiştir. Beyin Temelli Öğrenme, bireyin etkin bir şekilde öğrenmesinde ve yazma becerisinin geliştirilmesinde etkili olabilecek öğretim yöntem ve teknikleri sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yazma becerisi, Beyin temelli öğrenme, Beyin temelli öğrenme İlkeleri, Beyin temelli yazma teknikleri.

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Öğr. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü İngiliz Dili Eğitimi Anabilim Dalı, El-mek: aysegulkus@hotmail.com

*** Öğr. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi eğitim Fakültesi Yabancı Diller Eğitimi Bölümü Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı, El-mek: nbakir@omu.edu.tr

THE DEVELOPMENT OF THE WRITING SKILLS IN FOREIGN LANGUAGE TEACHING THROUGH BRAIN-BASED TECHNIQUES

ABSTRACT

Writing skills refers to expressing emotions, feelings and thoughts of the foreign language students through some symbols and specific linguistic rules together with speaking skills. Writing skills is considered as boring and dull by the students due to the fact that it is a productive skill. Thus, the students display negative attitudes towards writing skills. One of the basic reasons of it results from the fact that the teachers use traditional methods that are not related to students' lives. The thought that is the essential part of the writing skills appears as a result of the accumulation of the students' own experiences. Since students can not develop writing skills as a result of the use of traditional methods in language classrooms, the development of writing skills becomes more difficult for the students. Brain-based learning that has come out as an alternative to the traditional methods requires the adoption of the brain-based rules and organisation of foreign language teaching in language classrooms taking these rules into account for more meaningful and optimal learning. As result, Brain-based learning offers more effective teaching methods and techniques so that the individual can learn more effectively.

Key Works: writing skills, brain-based learning, brain-based learning principles, brain-based writing techniques.

1- YAZMA BECERİSİ

Yazılı anlatım, bireyin kendini en doğru ve etkili bir şekilde ifade etmesine ve iletişim kurmasına olanak sağlayan en etkili araçlarından birisidir. Bireyin kendi ifade etme, sezgilerini, görüşlerini, tasarılarını dışa vurduğu araçlardan biri olan yazma varoluşsal bir gerçektir. Bu nedenle yazma kişisel bir zorunluluk, kişisel bir gereksinim ve bir tutkudur (Özdemir- Binyazar 2006:15). Yazının, sözün resimleştirilmiş bir şekli olduğunun altını çizen Özbay (2005:68), insanların birbirleriyle etkili iletişim kurmak amacı ile kullandıkları dil denilen sistemi, belli sembol ve işaretler yolu ile gösteren ikinci bir sistem oluşunu belirtir.

Yazma eylemi aynı zamanda bilişsel anlamda düşünmeyi gerekli kılan bir süreçtir. Düşünmek de birden ortaya çıkmayan bireyin yaşamında belli bir birikimin sonucu olarak ortaya çıkan ürünler toplamıdır (Yılmaz 2008: 203). Öğrencilerin yazma becerilerini geliştirebilmesi gerek konuşma gerekse düşünme yetisini ve dili etkili bir biçimde kullanmasına bağlıdır.

Widowson (1984:64) yazma eyleminin belli bir amaca yönelik bir etkinlik olduğunu, fakat dilin bu yönünün geleneksel dil sınıflarında göz ardı edildiğini ve yabancı dil öğretmenlerinin sadece dilin kurallarını öğretmeğe odaklandıklarını, dilin akıcılığını, iletişimin amaçlarını ve öğrencilerin içsel güdülerini dikkate almadıklarını belirtmektedir. Böylece, yazma yabancı dil sınıflarında sıkıcı ve monoton bir etkinlik haline gelmektedir. Pek çok araştırmacı yabancı dilde yazmanın bireye e insan beynine zor bir bilişsel iş yüklediği konusunda hemfikirdir (Rivers 1981). Bu nedenle, yazma becerilerini öğretmek dil sınıflarında öğrencilerin düşünce üretmelerine, bu düşünceleri bağlaşıklık ve bağdaşık bir şekilde nasıl organize edecekleri, retorik kuralları nasıl

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013*

kullanabilecekleri, metni nasıl gözden geçirecekleri, metni nasıl düzeltecekleri gibi belli aşamalardan geçen bir sürece dayalı olmalıdır.

Fakat geleneksel dil sınıflarında bu aşamalar göz ardı edilerek yazma sadece dilin bağlamından kopartılarak sadece dil bilgisi kurallarının öğretildiği bir duruma indirgenmektedir. İkinci ya da yabancı bir dilde yazma öğrenciler için bazı zorlukları beraberinde getirmektedir. İlk olarak, yabancı dil öğrencileri yazmayı onlar için daha zor hale getiren etkili anlatım kuralları ile ilgili yetersiz bilgiye sahiptir. Bu nedenle dil sınıflarında bu retorik anlatım kurallarının kazandırılmasına ve kullanılmasına yönelik etkinliklerle öğrencilere yardımcı olunmalıdır.

Yazma becerisinde karşılaşılan diğer bir problem ise, öğrencilerin ilgilerini çekebilecek ve onların farklı ihtiyaçlarına cevap verebilecek etkinliklerin olmayışıdır (Brown 2001). Bu nedenle, yabancı dil sınıflarında öğrenciler tarafından yazma monoton ve sıkıcı bir etkinlik olarak görülmektedir. Yazma becerilerinin öğretilmesinde karşılaşılan diğer bir sorun ise, öğrencilerin ikinci dilde yazma konusunda duydukları kaygı ve endişedir. Goleman(1995), öğrencilerin kendilerini tehdit altında hissettikleri zaman beynin öğrenmeye kapandığını ve bu durumdan olumsuz etkilendiğini vurgulamaktadır. Yabancı dil sınıflarında yazma becerisini geliştirmek öğrencin kendini rahat ve güvende hissettiği, ancak güvenli bir ortamda olabilir. Sonuç olarak, yazma becerileri kaygı, endişe ve stresin öğrenme ortamından uzaklaştırılması ile geliştirilebilir.

Bunun yanı sıra, öğrencilerin yazdıklarının öğretmen tarafından notlanması ve kendilerine yeniden gözden geçirmeleri için geri verilmemesi gibi faktörler belli bir zaman dilimi içinde yazmaları beklenen öğrenciler üzerinde ayrıca kaygı ve endişeye yol açmaktadır. Silva et. al (1994:14), belirli bir zaman süresi içinde yazma zorunluluğunun iletişimsel ve sosyal bir etkinlik olan yazma kavramı ile uyumadığını belirtmektedir. Bu anlamda zaman baskısı altında yazmak yabancı dil sınıflarında öğrenciler için önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Çok sayıda öğretmen yazma derslerinde öğrencilerin isteksiz olduklarından şikâyet etmektedirler. Her şeyden önce yabancı dil öğretmenlerinin geleneksel dil sınıflarında hâkim olan öğrencilerin yazma becerilerine karşı olan olumsuz tutumlarını değiştirmek ve yazmayı sevdirmek konusunda onları nasıl güdeleyebilecekleri konusuna eğilmeleri gerekmektedir. Yukarıda bahsedilen faktörler sınıflarda sıklıkla karşılaşılan belli başlı sorunlar olmasına rağmen yıllardır yeterince ele alınmamıştır. Tam tersine, Harmer(2001)'in belirttiği gibi günümüze kadar yabancı dilde yazma becerileri genellikle geleneksel tekniklerin kullanılmasına dayalı olarak geliştirilmeye ve öğretilmeye çalışılmıştır.

Yukarıda da belirtildiği üzere, geleneksel tekniklere dayalı yazma becerileri öğretimi genellikle öğretmen merkezlidir. Bu yazma konularının öğretmen tarafından belirlendiği, öğrencilere konu seçiminde bir seçenek tanınmayan, yazdığı metni gözden geçirmek için yeterli zamanın verilmediği, metnin yaratılmasından ziyade sadece dil bilgisi kurallarının doğru olarak kullanılmasının önemli olduğu geleneksel öğretmen merkezli bir sınıftır (Widdowson 1984). Bu nedenle yazma becerilerinin öğretimi öğrencilerin yazma öncesi, yazma aşaması, gözden geçirme, değerlendirme ve ürünün ortaya çıkışı gibi belli aşamalardan geçen bir sürece dayalı olmalıdır.

2- BEYİN TEMELLİ ÖĞRENME

Teknoloji alanında meydana gelen son gelişmeler öğretim alanını da etkilemeye başlamıştır. Bu özellikle kendini yabancı dil öğretiminde göstermeye başlamıştır. Bu gelişmeler sayesinde insan beyni üzerinde yapılan çalışmalar şaşırtıcı bir şekilde gelişme göstermiştir. Beyin üzerinde yapılan çalışmalar beynin insan öğrenmesinin ana öğrenme aygıtı olduğu yönünde eğitim disiplinin de hem fikir olduğu bir görüştür. Sonuç olarak, insan beyni üzerine yapılan çalışmalar öğretme ve öğrenmeye dair pek çok önemli soruya cevap verebilmeyi sağlamaktadır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

İnsan beyni öğrenme, düşünme, zihinsel faaliyetleri gerçekleştiren bir organ olmasına rağmen, 1990'lı yıllara kadar eğitim alanında göz ardı edilmiştir. Beyin temelli öğrenme 1980'li yıllarda ortaya çıkmış ve 1990'lı yıllarda biyoloji, nörobilim ve psikoloji gibi pek çok alt disipline nüfuz etmiştir. Nörobilim alanında meydana gelen gelişmeler sayesinde beyne dayalı yeni bir öğrenim kuramı orta çıkmıştır. Jensen (1997:6) bu yeni öğrenme kuramını öğrenmeye dair yeni bir bakış açısı olarak değerlendirmekte, öğretme ve öğrenme, karar alma sürecinde insan beynini sürecin içine katma konusunda bizi güdülediğini belirtmektedir. Beyin temelli öğrenme kuramı bireyin düşünme becerilerini alt seviyeye indirgeyen geleneksel öğretme teknik ve uygulamaları ile uyumsuzdur.

Sousa (2001) Beyin temelli öğrenme kuramının öğrenme sürecinde beynin nasıl aktive edileceğini ve öğrenme sürecine nasıl dâhil edilebileceği konusunda yol göstermeye çalıştığını söylemektedir. Sonuç olarak, insan beynine dair bilinenleri standart eğitim uygulamaları ile birleştirerek, Beyin Temelli öğrenme okullarda ve dil sınıflarında geleneksel sınıflardan farklı olarak optimal düzeyde öğrenmenin gerçekleştirilebileceği öğrenme ortamlarının yaratılması için yeni ve farklı yöntem ve teknikler sunmaktadır (Jensen 1997).

Beyin temelli öğrenme anlamlı öğrenme için beynin kurallarının kabul edilmesini ve öğretimin zihindeki bu kurallarla örgütlenmesini içerir (Ülgen 2002). Beyin temelli öğrenme, öğretime gelişimsel ve sosyo-kültürel açıdan bakan, insan beyninin yapısı ve fonksiyonları üzerine temellendirilmiş bütüncül bir yaklaşımdır. Beyin temelli öğrenmenin felsefesi, normal beyin süreçleri ile ilgili tutarlı öğrenme imkânları sunmasıdır (Demirel 2005).

3- BEYİN TEMELLİ ÖĞRENMENİN İLKELERİ

1- Beyin paralel bir işlemcidir.

İnsan beyni birçok işi aynı anda yürütür Beyinde duyu, düşünce, hayal yönelimler aynı anda işlemektedir. Eğitimde, öğrenciler bir orkestranın yönlendirildiği gibi düzenli bir şekilde yönlendirilmelidir (Caineand Caine1994).

2- Öğrenme fizyolojik bir olaydır.

Eğitimde de, sıkıntı, stres, baskı, korku vb. durumlar öğrenmeyi olumsuz etkilerken, mutluluk, hoşnutluk vb. duygularda öğrenme üzerinde olumlu etkiye sahiptir.

3- Anlam arayışı doğustandır.

Beyin kendisine ulaşan verilere anlam yüklemeye çalışır. Eğitimde ise, derslerin heyecan verici ve anlamlı olması öğrencilere geniş seçme olanağı sağlaması gerekir (CainesandCrowell1999:28).

4- Anlam arayışı örüntüleme ile oluşur.

Örüntüleme, bilgilerin anlamlı bir şekilde sınıflandırılmasıdır. Etkili ve anlamlı öğrenme için örüntüler oluşturmak gerekir. Eğitimde de bireyler şu ya da bu biçimde örüntüleme yapmaktadırlar. Bunu hayal kurma, problem çözme veya eleştirel düşünce şeklinde yapabilirler (CainesandCrowell1999:29).

5- Örüntülemede duygular önemlidir.

Öğrenmemizi ümit, beklentiler, özsaygı düzeyi, sosyal etkinliklere dayalı duyu ve düşüncelerimiz etkileyip düzenlemektedir. Duygular ve biliş birbirinden ayrılamazlar (Goleman 1995).

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

6- Beyin parçaları ve bütünleri aynı anda algılar.

Beyin loblarından birisi beyne gelen bilgiyi parçalara ayırırken, diğeri de bir bütün veya bütün serisi olarak algılayıp değerlendirmektedir. Eğitimde ise birey, bu parça ve bütünler arasındaki etkileşimden anlam çıkararak öğrenir(CainesandCrowell 1999).

7- Öğrenme hem çevresel (peripheral) hem de odaklanmış dikkati gerektirir.

Beynin doğrudan farkında olduğu dikkat çeken çevresel uyarıcılar olduğu gibi, bakıp da göremediği ilgi çekici olmayan uyarılar da olabilir. Bu durum öğrenme ortamında beynin dikkat çekici uyarılara cevap verdiğini göstermektedir (CainesandCrowell 1999)

8- Öğrenme bilinçli ve bilinçsiz süreçleri içerir. İnsanlar birçok bilinçdışı süreci farkında olmadan algılamakta ve öğrenmektedir(CainesandCrowell 1999).

9- En az iki farklı türde belleğimiz vardır.

Bu bellekler, uzamsal bellek sistemi ve ezberleyerek öğrenmede kullanılan sistemler kümesidir. İnsanların bazı durumları tekrara gerek kalmadan hatırlaması uzamsal bellekle ilişkilidir. Ancak birbiri ile alakalı olmayan bilgileri depolamak için tekrara gerek vardır (CainesandCrowell 1999).

10- Öğrenme gelişimseldir (CainesandCrowell 1999).

11- Karmaşık öğrenme zorlama ile zenginleşir, tehdit ile engellenir (OrsteinandSobel 1987).

12- Her beyin kendine özgü düzenlenmiştir (CainesandCrowell 1999).**4- BEYİN TEMELLİ YAZMA YAKLAŞIMI**

Yukarıda kısaca değinilen beyin temelli öğrenme ilkeleri ve Beyin Temelli Yazma yaklaşımı ışığı altında Beyin Temelli Yazma Yaklaşımının bazı açılardan yazma yaklaşımları ile uyum göstermektedir. Ancak, pek çok bakımdan sadece ortaya çıkan ürüne odaklı yazma yaklaşımından ve sadece dil bilgisi kurallarının doğru kullanılmasına odaklı olan geleneksel yaklaşım modellerinden oldukça farklılık gösterir. Fakat beyin temelli yazma ürüne (product) giden yolda yazma eylemini bağlaşıklık ve bağdaşık bir ürün elde etmek için aşamalara ayıran ve yazma becerilerinin anlamlı bir bağlam içinde öğretilmesi gerektiğini vurgular.

Beyin temelli yazma yaklaşımı beyin kendisine ulaşan verilere anlam yüklemeye çalıştığı için, derslerin öğrencilerin yaşamları ile ilintili olması gerektiğini ve onlara geniş seçme olanağı sağlaması gerektiğini savunur. Beyin temelli yazma yaklaşımı diğer geleneksel yazma yaklaşımları ile karşılaştırıldığında öğrenmeye dair yeni ve farklı bir bakış açısı getirmesinin yanı sıra öğrenme için önemli olabilecek her detayı atlamadan göz önüne almaktadır. Bu nedenle beyin temelli yazma yaklaşımı yabancı dil sınıflarında ikinci dile dair yeni öngörüler ve seçenekler sunarak geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerine alternatif oluşturmaktadır.

5- YABANCI DİLDE YAZMA ÖĞRETİMİNDE BEYİN TEMELLİÖĞRENME KURAMI DOĞURGULARI

Daha önce de belirtildiği üzere, yazma eylemi insan beynine bilişsel bir görev yükler. Bu bağlamda, beyin öğrencilerin yazma dersinde yeni düşünceler yaratmasını sağlayan önemli bir unsur olarak yazma becerisi ile yakın ilişkilidir. Beyin Temelli doğurgular sayesinde son yıllarda yabancı dide yazma konusunda bakış açılarında önemli değişiklikler meydana gelmiştir. Beyin temelli Öğrenme Kuramı ve teknikleri insan beyninin optimal ve anlamlı olarak nasıl öğrendiği konusunda çalışmalarla yabancı dil sınıflarında yazma becerilerinin öğretimine ve öğrencilerin

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

yazma dersine karşı ilgilerini nasıl arttırabileceklerine ilişkin etkili olabilecek yeni bakış açıları sunmaktadır.

Meriwether (1997) eğitim alanında oluşan bu yeni eğilimin yazma eylemini tanımlanabilir bir şekilde yazma öncesi, yazma aşaması, gözden geçirme ve değerlendirme olarak beş ana aşamadan oluştuğunu ve yazmanın sürece dayalı bir beceri olarak görülmesi gerektiğini ortaya çıkardığını belirtmektedir. Böylece, yabancı dil sınıflarında yazma becerisi öğretimine daha fazla yer verilmeye başlanmıştır. Yazma geçmişte üzerinde fazla durulmayan ve öğrenmenin ilk aşmalarında yeterince uygulama yapılmayan bir beceri olduğu için hala öğretmen ve öğrenciler en zor becerilerden biri olma özelliğini sürdürmektedir.

Beyin temelli öğrenim kuramının yabancı dil yazma derslerinde sunduğu en önemli unsur yazma öncesi aşamada öğretmenlerin öğrencilerin yeni düşünceler üretmesine olanak sağlayacak şekilde daha önceki öğrenilmiş bilgilerini harekete geçirebilmelerini sağlamalarıdır. Sonuç olarak, öğrencilerin beyinleri harekete geçirildiğinde, yeni nöral bağlantılar yapabileceklerdir. Beyin temelli öğrenme kuramı yazma öncesi aşamada “beyin fırtınası”, “kümelenendirme” ve “serbest yazma” gibi stratejilerle gerek öğrencilerin yeni fikirler oluşturma gerekse de konuyu daraltma ya da genişletmelerine olanak sağlamaktadır (Jensen 1997).

Jensen (2000) dil sınıflarında yazma öncesinde konu ile ilgili öğrencilere konu hakkında bilgi verilmesi, tartışma, müzik kullanımı, öğrencilerin kişisel örnekleri, hikâye anlatma, deyimlerin kullanımı, rol yapma, simulasyon ve oyunlar aracılığı ile farkında olmadan üzerinde yazacakları konuya dair düşünmeye sevk edilebileceklerini belirtmektedir.

Jensen(2000) aynı zamanda yabancı dil yazma sınıflarında öğrencilerin daha fazla bilgiyi hatırlamalarını sağlayan grafik örgütleyicilerin konuya ilişkin yeni bağlantıların sağlanması bakımından önemli olduğuna işaret etmektedir.

Yazma aşamasında ise öğrencilerin serbest yazdıkları notlarına dönmeleri tavsiye edilmektedir. Yazma sürecinin en önemli unsurlarından biri olan “akran dönütü” öğrenciler arasında işbirliğine dayalı bir öğrenme sağladığı için beyin temelli yazma teknikleri ile uyum göstermektedir (Jensen 2000). Gözden geçirme aşamasında ise, öğrenciler diğer arkadaşları ile düşünce alışverişi yaparak metne neyi dâhil etmek, neyi çıkarması gerektiğine dönüt alarak karar verecektir. Geleneksel yabancı dil sınıflarında sadece öğretmen tarafından öğrenciye verilen dönüt, beyin temelli yazmada hem öğretmenin öğrenciye hem de öğrencilerin birbirlerine dönüt vermesi şekline dönüşmektedir.

Yazma, yazan kişi, metin ve okuyucuyu da içine alan bir beceri olduğundan doğası gereği iletişimseldir (Massi 2001). Bu nedenle, öğretmenler dil sınıflarında yazma öğretiminde otantik durumlar yaratmaya çalışmalıdırlar. İletişime dayalı yazma ortamının yaratılması ise öğrencilerin ilgilerini çeken konuların yazma derslerine dâhil edilmesi sayesinde olmaktadır.(Tribble 1996). Öğrencilerin duygularının öğrenmede önemli bir role sahip olduğu beyin temelli öğrenme ilkelerinden birisidir. Bu nedenle, yabancı dil yazma sınıflarında, öğretmenler öğrencilerin kendilerini pozitif, rahat ve güvende hissedebilecekleri öğrenme ortamı yaratmalıdır. Öğretmenler ders içinde gerekli olduğu durumlarda kısa ve öğrencilerin komik buldukları esprileri, anekdotları ders esnasında bu ortamı sağlamak için kullanabilirler (Jensen 2000:108).

Jensen (1997), insan beyninin saatte pek çok imgeyi kayıt ettiğini ve bu nedenle gözün öğrenme ortamında daha da önemli hale geldiğini belirtmektedir. Bu yüzden, yabancı dil öğretmenleri yazma derslerinde bu organdan en üst düzeyde, gerek olumlu bir öğrenme ortamı yaratma gerekse de öğrenmeyi daha etkin hale getirmek için yararlanabilirler. Jensen (1997), öğretmenlere, öğrencilere ilham sağlayacak şekilde renkli ve sembolik posterlerin kullanımının

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

yanı sıra slâytlar, kâğıt tahtalar, resimler, fotoğraflar kullanarak yazma derslerinin monotonluğunu ortadan kaldırarak daha iyi bir öğrenme ortamını yaratabileceklerini tavsiye etmektedir.

Yazma sınıflarında öğrencilerin yazmaya karşı duydukları kaygı ve stresi en aza indirmek için, Caines ve Caines (1999:2) yazma derslerinde fiziksel etkinliklere yer verilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Yazma eylemi daha önce de vurgulandığı gibi, insan beyni üzerine bilişsel bir iş yüklediği için, yabancı dil sınıflarında öğrencinin kaygı ve stresini azaltmak ve yazmaya karşı ilgi duymalarını sağlamak için birtakım rahatlatıcı fiziksel etkinliklerin gerekli olduğunu belirtmektedir. Benzer şekilde, Jensen (1997: 14), bu tür etkinliklerin beyni harekete geçirdiğini ve her iki lobun da aynı anda kullanılmasını sağladığını eklemektedir. Bu etkinliklerin yazma derslerine dâhil edilmesi hareket yolu ile beyni harekete geçirmektedir.

Beyin temelli öğrenme, aynı zamanda dil sınıflarında bir parça müzik kullanılmasını, öğretmenlerin öğrencilere birbirleri ile duygu ve düşüncelerini paylaşmalarına olanak sağlamasını beyin temelli öğrenme ortamı için önemli bir unsur olarak görür. (Jensen 2000).

Dil sınıflarında müzik kullanılması, beyin temelli öğrenme kuramında önemli bir araçtır. Sousa (2001) sınıflarda müzik kullanımının öğrencilerin beyinlerini harekete geçirdiğini ve üretkenliği arttırdığını ifade etmektedir. Jensen (2000) özellikle arka fonda barok müziği dil sınıflarında öğrenmeyi olumlu yönde etkilediğini ve rahat bir öğrenme ortamı sağladığını belirtmektedir. Yazma derslerinde geleneksel sınıflardan farklı olarak müzik kullanılması beyin üzerindeki rahatlatıcı ve sakinleştirici özelliği nedeni ile yazma eylemini öğrenciler için daha çekici hale getirebilir.

İnsan vücudu ve beyin birbirinden ayrılamaz bir bütün olarak düşünüldüğünden, beyin temelli yazma derslerinde optimal ve doğal öğrenmeyi sağlamak için vücudun temel gereksinimlerinin karşılanması gerekmektedir. Bu nedenle öğretmenler öğrencileri sağlıklı beslenmeleri konusunda bilgilendirmeli ve onlara model olmalıdır. Jensen (2000:59), yumurta, doymamış yağlar, somon balığı, fındık, lifli sebzeler, elma, muz ve kırmızı et gibi sağlıklı besin maddelerinin tüketilmesi gerektiğini önermektedir.

Beyin temelli öğrenme kuramında yazma becerisi öğretimi ve fiziksel çevreyi öğrenciler için daha zengin hale getirmenin diğer bir yolu ise renklerin öğrenme ortamına dâhil edilmesidir. Öğrenmeyi olumlu bir şekilde etkilediği halde, Jensen(2000) eğitimde bu unsurun göz ardı edildiğini söylemektedir. Renklerin insanları kişiliklerine bağlı olarak farklı şekillerde etkileme gücüne sahip olduğu bilinen bir gerçekliktir. Jensen (2000), yabancı dil öğretmenlerine renkli kâğıtlar, renkli poster, resim ve fotoğraflar kullanmalarını salık vermektedir. Beyin temelli öğrenme kuramı sınıflarda yoğun bir şekilde renklerden istifade edilmesini savunur çünkü renkler yazmaya karşı öğrencilerde olumlu bir tutum geliştirmelerini sağlayabilir. Walker (1991) , bu bağlamda özellikle sarı, açık portakal rengi, bej gibi renklerin beyni harekete geçirerek öğrencilerde olumlu duygular yarattığı söylemektedir. “Hatırladığımız şeyin önce rengini sonra kendisini hatırlarız” (Jensen 2000). Bu nedenle, renklerin insan beyni üzerindeki etkisi yabancı dil sınıflarında önemli bir unsur olarak görülmelidir.

SONUÇ

1990’lı yıllarda insan beyni üzerinde yapılan bilimsel çalışmaların ışığı altında ortaya çıkan beyin temelli öğrenme kuramı pek çok disiplini etkilediği gibi, eğitim alanını da etkilemiştir.

Bilgiyi ezberlemek yerine bilgiyi anlamlı olarak öğrenmeyi amaç edinen beyin temelli öğrenme yabancı dil öğretimine yeni öngörüler ve farklı bir bakış açısı getirmiştir. Bu yeni öğretim kuramı ile geleneksel yabancı dil sınıflarından farklı olarak öğrencilerin sosyal etkileşim, grupla keşfetme, rol oynama, bütünleştirilmiş derslerle daha etkin ve anlamlı öğrenmesi amaçlanmaktadır. Yazma becerisine geleneksel dil sınıflarında yeterince yer verilmemesi, konuşma becerilerini destekleyen

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

bir beceri olarak görülmesi, öğrenciler tarafından yazma eyleminin sıkıcı ve zor bir beceri olarak görülmesine yol açmaktadır.

Fakat beyin temelli öğrenme bireyi öğrenmenin merkezine alarak, onun ihtiyaçlarını öğretim sürecinde göz önünde tutarak dil sınıflarında öğrencilerin yazma becerisine ilgi geliştirmelerine yardımcı olabilir.

Yabancı dil sınıflarında öğretmenlerin beyin temelli tekniklerinin hepsini kullanması güç olabilir. Fakat bunların hepsini kullanmak yerine, bunlardan bazılarını yazma becerilerin öğretimine dâhil edebilir, ya da belli öğrenci grupları üzerinde kullanarak hangi tekniklerin öğrencilere uygun olduğunu uygulama yaparak karar verebilir. Yabancı dil öğretmenlerinin dil öğretim yöntem ve yaklaşımlarında meydana gele son gelişmeleri takip etmeleri gerek daha etkin yabancı dil öğretimi gerekse de mesleki gelişimleri açısından önemlidir.

KAYNAKÇA

- CAINE, Geoffrey, Renate Numella Caine and Sam Crowell (1999). *Mindshifts: A Brain-Compatible Process for Professional Development and the Renewal of Education*. 2nd. Ed. Tucson, AZ: Zephyr Press.
- DEMİREL, Özcan (2005). “Eğitimde Program Geliştirme”, Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- GOLEMAN, D. (1995). *Emotional Intelligence: Why it can matter more than IQ*. New York: Bantam Books.
- HARMER, Jeremy (2001). *The Practice of English Language Teaching*. Malaysia: Pearson Education Limited.
- JENSEN, Eric (1997). *Brain Compatible Strategies*, Sandiago. CA: The Brain Store, Inc.
- JENSEN, Eric (2000). *Brain-Based Learning*. Rev. Ed. San Diego, CA: The Brain Store Publishing.
- MASSI, M.P. (2001). “Interactive Writing in The EFL Class: A Repertoire of Tasks”. *The Internet TESOL Journal*. Vol.7, No 6. June 2004. <http://itealj.org/Techniques/Massi-WritingTasks.html>.
- MERIWETHER, N.W. (1997) *Strategies for Writing Successful Essays*. London: NTC Publishing.
- ORNSTEIN, R. And D. SOBEL (1987). *The Healing Brain: Breakthrough discoveries about how the brain keeps us healthy*. New York: Simon and Schuster.
- ÖZBAY, Murat (2005). “Bilim ve Kültür Aktarıcısı Olarak Yazı”. *H.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü*, Bahar S.2, Ankara.
- ÖZDEMİR, Emin – BİNYAZAR, Adnan (2006). *Yazma Öğretimi / Yazma Sanatı*. 3. Baskı, Papirüs yayınları, İstanbul.
- SAOUSA, David A. (2001). *How the Brain Learns: A Classroom Teacher's Guide*. 2nd Ed. Thousand Oaks, CA: Corwin Press, Inc.
- SILVA, T. Et al. (1994). “Writing Instructions for ESL Graduate Students: Examining Issues and Raising Questions”. *ELT Journal*. Vol. 48, No3:197-204.
- TRIBBLE, C. (1996). *Writing*. London: OUP.
- ÜLGEN, Gülten (2002). “Beyin Temelli Öğrenme”, Nobel Yayınları, Ankara

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

WIDDOWSON, H. G. (1984). *Explorations in Applied Linguistics*. Oxford: Oxford University Press.

YILMAZ, Yakup (2008). “Yazma Öğretimi“. *Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi*, Yıldız, C. (ed.), II. Baskı, Pegem Akademi yayınları, Ankara.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

